

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a členov JUDr. Štefana Harabina a JUDr. Viliama Dohňanského v trestnej veci obvineného **M. Š.**, pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. a pokračovacieho zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3, písm. a/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 141 písm. a/ Tr. zák., na neverejnom zasadnutí konanom 15. októbra 2015 o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-2Nt 3/2013-101, z 22. júna 2015, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky **sa z a m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd v Pezinku uznesením sp. zn. PK - 2 Nt/3/2013 z 22. júna 2015 o návrhu na povolenie obnovy konania, podaný obvineným **M. Š.** rozhodol tak, že:

I./ Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku per analogiam, z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov o organizácii Ústavného súdu SR, u odsúdeného **M. Š.**, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, povolil obnovu konania vo veci pôvodne vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku pod sp.zn.: PK-1T/10/2012.

II./ Podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku, u odsúdeného zrušil výrok o treste z rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sp.zn. PK-1T/10/2012 zo dňa 13. augusta 2012.

Súd prvého stupňa v písomnom odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodoval o návrhu na povolenie obnovy konania, ktorý bol podaný na základe nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011. Riadil sa rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tost 1/2014 zo dňa 19. februára 2014, ktoré je pre neho právne záväzné a rozhodol tak, že povolil obnovu konania.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí z 22. júna 2015 vyplýva, že po vyhlásení uznesenia, jeho odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku prokurátor zhlásil sťažnosť, ktorú následne písomne odôvodnil. Písomným podaním, doručeným 20. júla 2015 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, sťažovateľ uviedol, že pre ukladanie trestu odsúdenému za dva zločiny bola podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, rozhodujúca pre ukladanie trestu sadzba 7 až 10 rokov. V rámci konania o dohode o vine a treste bol odsúdenému uložený trest 6 rokov a 10 mesiacov, teda pod dolnú hranicu trestnej sadzby; trest nebol ukladaný v hornej polovici zvýšenej trestnej sadzby za použitia tzv. asperačnej zásady, a preto nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012 sp.zn. PL. ÚS 106/2011, nevytvára podmienky, na základe ktorých by sa vo vzťahu k odsúdenému M. Š. rozhodovalo o treste z iného rozpätia trestnej sadzby. Podľa názoru sťažovateľa, povoľovanie obnovy konania na základe vyššie uvedeného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky má význam práve vtedy, ak súd bude pri ukladaní trestu vychádzať z iného rozpätia trestnej sadzby, to však nie je tento prípad, keďže ako je už poukázané vyššie, trest bol uložený pod dolnú hranicu trestnej sadzby. Navrhol, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a sám rozhodol tak, že podľa § 399 ods. 2 Tr. por. návrh na povolenie obnovy konania zamietne, pretože sa nezistili podmienky obnovy konania.

Zo súdneho spisu vyplýva, že odsúdený sa k dôvodom sťažnosti prokurátora nevyjadril.

Podľa § 192 ods. 1 Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Najvyšší súd, ako nadriadený orgán, v súlade s ustanovením § 192 ods. 1 Tr. por., v ktorom je vyjadrený obmedzený revízny princíp, po tom, ako nezamietol sťažnosť z dôvodov uvedených v § 193 ods. 1 písm. a/ alebo b/ Tr. por., na základe sťažnosti preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia. Pri plnení revízneho princípu preveril z právnej stránky, či v celom konaní, v priebehu ktorého sa vytvárali predpoklady pre napadnuté uznesenie, nedošlo k porušeniu Trestného zákona, Trestného poriadku alebo iných mimo trestných právnych predpisov, ktoré sú súčasťou právneho poriadku, lebo právo nemôže byť založené na neprávě.

Sťažnosť proti uzneseniu je prípustná v súlade s ustanoveniami § 402 ods. 3 Tr. por., § 185 ods. 1, 2 Tr. por., bola podaná oprávnenou osobou v zmysle § 186 ods. 1 Tr. por., v lehote stanovenej § 187 ods. 1 Tr. por. a v súlade s ustanovením § 189 ods. 3 Tr. por., prokurátor sťažnosť riadne odôvodnil.

Najvyšší súd dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora nie je dôvodná.

Z obsahu súdneho spisu možno ustáliť, že dôvodom žiadosti odsúdeného M. Š. o povolenie obnovy konania vo veci Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK - 2 Nt 3/2013, je nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) z 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, zverejnený 21. decembra 2012 pod číslom 428/2012 Z. z. a § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 38/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov) z dôvodu, že trest, ktorý mu bol v uvedenej veci uložený aj za použitia tzv. asperačnej zásady, ktorá v súčasnosti nemá oporu v Ústave Slovenskej republiky (ďalej len ústava), je neprimerane prísny a v zrejmom rozpore s účelom trestu.

V odsudzujúcom rozsudku bol M. Š. uložený úhrnný trest odňatia slobody podľa § 245 ods. 4 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. s poukazom

na § 36 písm. 1/ Tr. zák., § 37 písm. h/ Tr. zák., § 39 ods. 2 písm. d/, ods. 4 Tr. zák. a podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. vo výmere šesť rokov a desať mesiacov.

Je teda nesporné, že obvinenému M. Š. bol ukladaný trest odňatia slobody za použitia tzv. asperačnej zásady (zostrenie trestu) podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. v znení pred nálezom ústavného súdu, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, z 28. novembra 2012, ale aj s použitím ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. (zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu).

Podľa § 394 ods. 1 Tr. por. obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Za skutočnosti súdu skôr neznáme sa považujú také, ktoré neboli predmetom dokazovania alebo zisťovania pred rozhodnutím, ktorého sa týka návrh na obnovu konania. Takou skutočnosťou je objektívne existujúci jav, ktorý nie je v tej istej veci dôkazom, ale ktorý môže mať vplyv na zistenie skutkového stavu veci. Novú skutočnosť treba v konaní o obnove konania spravidla preukázať dôkazom.

Za dôkazy súdu skôr neznáme sa považujú predovšetkým dôkazy, ktoré neboli vykonané v pôvodnom konaní, alebo v pôvodnom konaní boli síce vykonané, ale s novým obsahom, odlišným od obsahu v pôvodnom konaní vykonaných dôkazov.

Ústavný súd na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2012 v pléne o návrhu Krajského súdu v Prešove na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a/ ústavy o súlade § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 17 ods. 1, čl. 50 ods. 1 a čl. 141 ods. 1 ústavy rozhodol tak, že v § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov slová v texte

za bodkočiarkou „súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy, t. j. **v § 41 ods. 2 Tr. zák. časť prvej vety za bodkočiarkou bola vyhlásená za protiústavnú.**

V zmysle § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 ústavy rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia, je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Podmienky obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Tr. por. sa netýkajú zmeny právneho stavu, teda zmeny zákonných podkladov posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu. Ak je podaný návrh na povolenie obnovy konania vo veci, ktorá sa skončila právoplatným rozhodnutím, ktorý vychádza len zo skutočností predpokladaných v ustanovení § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, je splnenie podmienok obnovy konania konštatované priamo už v tomto ustanovení (ide o dôvod obnovy konania „ex lege“). Preto súd už nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Tr. por., ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov. Súd prvého stupňa preto správne postupoval v presne v citovaných intenciách.

Ústavný súd SR vyslovil jednoznačný právny záver, že znenie časti § 41 ods. 2 Tr. zák., ohľadne príkazu použitia asperačnej zásady, nerešpektuje ústavné zásady ukladania trestu, a to najmä požiadavku proporcionality trestu tým, že neumožňuje uloženie primeraného, dostatočne individualizovaného trestu. Príkazom aplikácie asperačnej zásady sa sprísňuje postih páchatel'a, bez ohľadu na individuálne zvláštnosti konkrétneho trestného činu, konkrétnu osobu páchatel'a, jeho doterajší život, sociálne prostredie, pracovné a rodinné zázemie, možnosti jeho nápravy a závažnosť trestného činu. Zrejmý nepomer uloženého trestu k pomerom páchatel'a spočíva v nerešpektovaní požiadavky individualizácie trestu voči osobe páchatel'a (osoba z hľadiska bezúhonnosti, zdravotný stav takejto osoby, jeho rodinné pomery a pod.) a zrejmý rozpor s účelom trestu treba posudzovať z hľadiska zásad ukladania trestu podľa ustanovenia § 34 Tr. zák.

Dôvod obnovy konania v prospech páchatel'a je založený už samotným vyhlásením nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, nakoľko časť znenia ustanovenia o asperačnej zásade už nekoliduje s právnou normou vyššieho stupňa právnej sily. Senát v rámci obnovy konania, ktorá sa povoľuje ex lege, neskúma, či právoplatne uložený trest v pôvodnej trestnej veci bol alebo nebol primeraný, pretože tak môže urobiť až senát v konaní, ktoré bude pokračovať po povolení obnovy konania. Súd rozhodujúci po povolení obnovy konania môže preto uložiť opätovne trest odňatia slobody v rovnakej výške, ako bol uložený v pôvodnom konaní, ak to budú odôvodňovať okolnosti prípadu, či osoba páchatel'a.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je zřejmé, že existencia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorým v zmysle čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky stratila platnosť časť ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. týkajúceho sa asperačnej zásady, je spôsobilá vyvolať právny následok v obnovenom konaní aj v podobe zmiernenia výšky trestu, ktorý bol uložený v pôvodnom konaní. V ustanovení § 41b ods. 1 zákona o Ústavnom súde Slovenskej republiky je vymedzený osobitný dôvod obnovy konania, určený zmenou právneho stavu (právnej normy) na podklade nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky. Vo vzťahu k ustanoveniu § 394 ods. 1 Tr. por. ide o lex specialis - osobitnú úpravu, aj keď aplikačne nadväzujúcu na ustanovenia Trestného poriadku.

Splnenie podmienky obnovy konania je konštatované už v samotnom ustanovení § 41b ods. 1 zákona o Ústavnom súde Slovenskej republiky (aj keď sa v konaní o obnove inak postupuje podľa Trestného poriadku). Z uvedeného dôvodu je zřejmé, že v danej veci sú podmienky na povolenie obnovy konania splnené.

Je nesporné, že v danom prípade aj napriek mimoriadnemu zníženiu trestu v zmysle § 39 ods. 2 písm. d/, ods. 4 Tr. zák. bola asperačná zásada použitá.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že povolenie obnovy konania, na ktorú má dopad nález ústavného súdu, bez skúmania a posúdenia, či trest uložený v pôvodnom konaní je v zřejmom nepomere k závažnosti činu alebo pomerom páchatel'a, **je v každej takejto veci obligatórne**. Preto nie je potrebné, aby súd v tomto prípade skúmal splnenie podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Tr. por., ale obnovu konania je potrebné povoliť podľa § 394 ods. 1 Tr. por. per. analogiam z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov (zhodne Stanovisko trestnoprávneho

kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Tpj 44/2013, z 26. novembra 2013 - bod I. a II.).

Keďže súd prvého stupňa rozhodol správne a v súlade so zákonom a na jeho rozhodnutí nebolo potrebné nič meniť alebo rušiť, najvyšší súd sťažnosť prokurátora zamietol ako nedôvodnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 15. októbra 2015

JUDr. Gabriela Š i m o n o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Mgr. Sylvia Machalová